

Het bestuur heeft de gedachten eens laten gaan over de nabije toekomst, voor het beleid, activiteiten, propaganda, ledenwerving, communicatie en informatie en zulk soort zaken. Vele mogelijkheden zijn er besproken, en in het kort gaan onze gedachten na het volgende uit.

1^e. Bestuursuitbreiding met enkele leden.

2^e Samenstellen van diverse werkgroepen om e.a. te organiseren en uit te voeren. We denken dan aan:

- Fotogroep
- Genealogiegroep(stamboomonderzoek)
- Promotie- en ledenwerving
- Historie
- Evenementen en tentoonstellingen.

De groepen moeten minimaal uit drie personen bestaan, waarvan er één bestuurslid is, of gaat worden. Dit voor een beter contact onderling.

De fotogroep b.v. gaat zich bezig houden met het inventariseren van de aanwezige verzamelingen bij de leden, (of de niet leden) hoe compleet zijn deze, hoe zijn de omschrijvingen enz. **Ook de foto van gisteren is de histo-rie van de toekomst.**

Nu foto's maken met een goede beschrijving zorgt voor een goed archief voor later.

Genealogie (stamboomonderzoek) is een veel gevraagd onderwerp voor veel mensen. Met de intrede van internet, en veel archieven die via internet zijn te bekijken, zijn de mogelijkheden voor onderzoek zeer uitgebreid.

Het bestuur vraagt leden voor de werkgroep die hier in ervaring hebben, en anderen kunnen helpen en de weg wijzen.

De ledenavond van 8 november a.s. willen we besteden aan voorlichting op het gebied van internet door deskundigen, zodat u ook in werkelijkheid kunt zien wat mogelijk is.

Promotie en ledenwerving, het wat meer aan de weg timmeren.

Liefhebbers, die een leuk praatje kunnen maken zouden op b.v. een Braderie, Reurei, of een Hobbybeurs, met wat reclamemateriaal, naamsbekendheid aan onze vereniging kunnen geven, en leden werven.

Zelf heb ik twee jaar geleden op een "Reurlse Winterdag " gestaan, en daar hebben zich acht nieuwe leden gemeld. Wie gaat zich aanmelden ?.

Je hoeft geen vent met een kale kop een kam te verkopen, maar gewoon een vlotte babbel.

Voor de Historie hebben we natuurlijk al ons lid Frits Toevank en ook nog enkele andere leden, maar een ge-coördineerde samenwerking is er nog niet.

Nu, met de ervaringen met het ziek zijn van Reina, blijkt hoe kwetsbaar zo'n eenmansbezetting is als er wat gebeurt. Reina deed en doet dit allemaal voortreffelijk, en blijft dit ook doen, maar een beetje assistentie is altijd welkom. Misschien samen met de promotiegroep ?.

Indien er leden zijn die wat energie kwijt willen en kunnen t.b.v. de vereniging, meldt u zich bij een van de bestuursleden en we zullen u met open armen ontvangen.

Ook voor kopij voor onze Kroezeboom houden we ons natuurlijk aanbevolen.

Er zijn zoveel interessante verhalen of gegevens, maar het groepje auteurs in de Kroezeboom blijft altijd maar klein.

Wilt u in uw agenda noteren voor 11 oktober a.s. om 20.00 uur bij de Luifel, de eerste ledenbijeenkomst van het nieuwe seizoen, een diapresentatie over Hackfort door de heer R. Faber uit Neede.

Tot ziens, bij welke gelegenheid dan ook, een goede zomer en als u erop uit gaat een prettige vakantie en behouden thuiskomst.

Ruurlo, 30 april 2000.

Martin Kok.

VAN HET SECRETARIAAT

Het bestuur heeft in het nieuwe jaar inmiddels voor de 2^e keer vergaderd en aantal punten behandeld. Hierover kunt u betreffende enkele belangrijke punten lezen in het voorwoord van onze voorzitter.

Verder is uw secretaris verhuisd (zie hiervoor de ledenmutaties).

Onze volgende vergadering is op 5 juli a.s., dit in verband met de komende voetbalwedstrijden en de vakanties.

Voor diegene die zich hebben opgegeven voor de rondleiding op kasteel Keppel verwijs ik nog even naar de brief. Op 25 mei a.s. om 14.00 u aanwezig in Keppel. De rentmeester heeft in de bevestiging nog het volgende meegedeeld: er zijn 3 zalen ter bezichtiging opengesteld, verder worden er geen honden in het kasteel en in de tuin toegelaten. Tot slot, er mogen geen auto's op het kasteelterrein geparkeerd worden.

Leo Besselink

DE LEDENVERGADERING.

Onze voorzitter Martin Kok moet zich een tevreden man hebben gevoeld, toen hij tijdens de jaarvergadering van 8 maart j.l. vanaf het podium de ruime opkomst van onze leden zag.

Vanwaar die belangstelling voor de jaarvergadering? Stonden er op de agenda punten die nieuwsgierigheid wek-ten, of die misschien de gemoederen konden verhitten? Dit was zeker niet het geval bij het financiële verslag; dit gaf, na de toelichting van de penningmeester, geen aanleiding tot vragen. Zelfs werd in de vacature van een lid van de kascommissie snel voorzien; ook alweer een aanwijzing dat ver verenigingsgedachte bij de leden sterk leeft.

Maar dan ! Twee bestuursleden, onder wie de voorzitter waren aftredend doch wel herkiesbaar. Wie voelde iets voor de opvolging? Niet één kandidaat was voorgesteld; kennelijk was iedereen het eens met het bestuursbeleid, en met een instemmend applaus werd de herbenoeming van de heren Kok en Kleijn Winkel bezegeld, een besluit waarmee de vereniging blij mag zijn.

Het huishoudelijke deel van de bijeenkomst verliep zonder verveling, mede doordat de voorzitter de onderwerpen vlot en vaardig aan elkaar praatte.

Het was voor de pauze vóór iemand er erg in had, en al spoedig dromden de belangstellenden samen bij de boektafels van het Staringinstituut, waar de oud-directeur en schrijver H. Krosenbrink het literair zwaartepunt vormde. Voor de liefhebbers was er een ruime keus uit boeken over folklore, streekgeschiedenis, dialect en meer; zelfs was een psalmvertaling in het Achterhoeks verkrijgbaar! Dat Achterhoeks was natuurlijk het hoofdthema in de voordracht van Henk Krosenbrink, die is opgegroeid met het dialect. Ook deze avond is hij de streektaal trouw gebleven en menigeen zal zijn levensverhaal vertrouwd in de oren hebben geklonken. 00.15 (03)

Op een vrolijke manier vertelde de gastspreker, hoe hij vóór en tijdens zijn opleiding tot onderwijzer al zijn vrije tijd aan het schrijven besteedde. Later, tijdens zijn werk als journalist, kon hij zijn schrijftalent pas goed ont-wikkelen. Henk's vurige wens, eens een echt boek te publiceren leek nabij gekomen, nadat hij zijn eerste manus-crypt klaar had. Echter het vinden van een uitgever bleek nog het moeilijkst te zijn! Telkens weer werd zijn pak papier teruggestuurd. Van sommige uitgevers kreeg hij advies of een nuttige wenk en door onafgebroken aan de tekst te blijven schaven en polijsten leidde stug volhouden tot een eerste publicatie. Na het debuut volgden meer successen met minder strubbelingen, en dank zij zijn doorzettingsvermogen kunnen wij Henk Krosenbrink tot onze schrijvers rekenen. De openbare bibliotheek heeft een reeks van door hem geschreven boeken.

Dit was een uitstekend georganiseerde avond die tot stand kwam met de profijtelijke steun van de Stichting Vrienden van de bibliotheek. Daarmee kwam een eind aan het winterseizoen en aan dit artikel.

Maar wacht even ! Mijn verslag is nog niet af! Als laatste punt van de vergadering werd namelijk de rondvraag aan de orde gesteld, en op dat moment richtte Wim Bluemers zich tot de aanwezigen in de zaal. In enkele zinnen moedigde hij iedereen aan, een bescheiden bijdrage te leveren aan het verenigingsblad Onder d'n Kroezeboom . "U hoeft het zelf niet op te schrijven" zo zei hij, " als u een ideetje hebt komt iemand van de redactie graag bij u thuis voor de uitwerking". Hiervan is natuurlijk goede nota genomen, maar voor de leden die niet aanwezig konden zijn wordt de boodschap nog eens met vriendelijke nadruk herhaald.

H.P.

OVERDENKING BIJ EEN OMSLAG

Die omslag, dat is de nieuwbedrukte kaft van dit verenigingsblad. De prent aan de bovenzijde van dit nummer is bijzonder aardig samengesteld! Het zwaartepunt is nog steeds de gestileerde Kroezeboom met als achtergrond de echte Kroezeboom in vroeger dagen, nabij de molen Agneta, van oudsher beeldbepalende punten van Ruurlo.

In de nieuwe belettering vormt dit een voortreffelijke bijdrage door Studio Mol.

Bij het doorkijken van mijn stapel oude Kroezebomen zag ik, dat de laatste kaftopdruk sinds 1990 in gebruik was; daarvóór werd een erg grote gotische letter gebruikt. Mijn oudste jaargang is 1987 en bij mij rees de vraag: wat is er sindsdien nog meer aan het blad veranderd ?

Het antwoord is positief: Het werd al maar beter !

De eerste drukken waren nog wat onvolmaakt vanwege het ouderwetse typ- en stencilwerk. Wat ook veranderde is het ledental van Old Reurle. In het begin, na de oprichting, ongeveer 50 was dit in 1987 al opgelopen tot vier-ennegentig (94) volgens de ledenlijst, en het jaar 2000 zet in met tweehonderdachtenzeventig (278). Ook kom je regelmatig andere namen van bestuursleden tegen, door de wisselingen binnen het bestuur in de loop der tijd.

Eén naam echter is in al die jaren onveranderd gebleven, en dat is die van Hans Tornij, de redacteur van Onder d'n Kroezeboom. Dat is iets om even bij stil te staan. Vanaf 1983 of 1984 heeft hij er onafgebroken voor ge-zorgd, dat ons periodiekje viermaal per jaar op tijd verscheen. Elke keer zamelde hij de bijdragen in, ontcijferde hij handschriften, typte bladzijden over, redigeerde teksten, verzorgde foto's, maakte de indeling van het blad, waarna het uiteindelijk persklaar was.

Ik verzeker u, dat dit een enorm karwei is, en voor het somtijds overnemen - vrijwel foutloos - van stukjes in zeer oude spellingen heb ik gewoonweg bewondering.

Hoewel de hedendaagse communicatietechniek de taken wat vergemakkelijkt levert onze redacteur ieder kwartaal een prestatie van formaat.

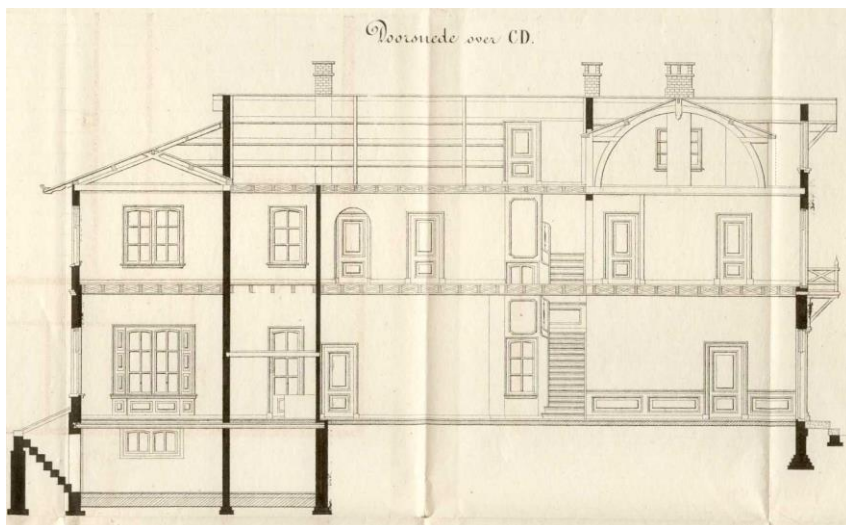
In het bijeenhouden van de historische vereniging Old Reurle en de verbreiding van de naamsbekendheid heeft Hans Tornij een groot aandeel, en dat mag wel even dankbaar worden gememoreerd.

H.P.

EEN STUKJE UIT DE GESCHIEDENIS VAN HOTEL AVENARIUS.

Hotel Avenarius werd gebouwd op ongeveer dezelfde plaats waar het z.g. Richtershuus heeft gestaan. In dit Richtershuus werd in 1837 een logement gevestigd. Logementhouder was ene J.W.Horstman. Hij stierf in 1869, hierna, in 1870 werd het huis afgebroken.

In 1873/74 is door de Zwitserse architect Nicolaus Hartmann het ontwerp voor een nieuw logement gemaakt in opdracht van Baron van Heeckeren van Kell.



Aan de hand van het inmiddels herziene ontwerp vond op 15 januari 1878 de openbare aanbesteding plaats. De lijst van inschrijving zag er als volgt uit;

Inschrijvingen voor het te bouwen logement - 28 januari 1878

1.	1. A.Beijers	Lochem	f 21389,00
2.	2. J.te Veldhuis	Borculo	f 23777,00
3.	3. G.J.Carmiggelt	Brummen	f 24486,00
4.	4. A.Klanderman	Brummen	f 24499,00
5.	5. H.J.Masselink	Doetinchem	f 24639,00
6.	6. A.J.Jansen	Barchem	f 24757,00
7.	7. M. Leliveldt	Lichtenvoorde	f 25887,00
8.	8. A.Sieverink	Groenlo	f 26543,00
9.	9. H.G.van Hall	Groenlo	f 27555,00
10.	10 W.Lensink & Zn	Arnhem	f 31980,00

Het karwei werd gegund aan de laagste inschrijver A.Beijers uit Lochem.

De schuur bij het logement werd apart aanbesteed hier waren de inschrijvers:

1.	1. H.Enklaar	Dieren	f 4252,00
2.	2. A.J.Lindenschot	Vorden	f 4485,00
3.	3. A.Beijers	Lochem	f 4669,00
4.	4. A.Sieverink	Groenlo	f 4987,00
5.	5. C.Pasman	Vorden	f 5084,00
6.	6. F.W.Weenink	Lichtenvoorde	f 5555,00

Ook hier wordt de laagste inschrijver het werk gegund.



Foto van Avenarius uit ca. 1900

Op 5 mei 1879 wordt het logement " Het wapen van Ruurlo" in gebruik genomen met als pachter Jan van Binsbergen, die een gedeelte van het hotel bewoonde.

In 1881 heeft van Binsbergen blijkbaar moeite om rond te komen en doet hij hierover zijn beklag. De Baron vindt echter dat hij het moet zien te rooien daar "de slijterij van het logement een omzet heeft van 12.000 liter sterke drank jaarlijks"(...) Toch kreeg van Binsbergen er *f* 50,- vanaf.

Men was indertijd blijkbaar niet vies van een borreltje.

Hier volgt een afschrift van de brief van de hr.van Binsbergen.

Hoog Wel Geb. Heer Mr. Baron van Heeckeren van Kell
Huize Bingerden

Hiermede neem ik de vrijheid enig antwoord te geven op de vraag door den Heer Scholten gedaan om *f* 150,00 meer per jaar voor het Logement het Wapen van Ruurlo, dit is mijn tot heden toe een volstrekte onmogelijkheid indien ik op gelijke voet zal blijven zoodra als ik dat op kon brengen zoude ik daarvoor niet onwillig zijn.

Maar staat UE: er bepaald op ben ik natuurlijk gedwongen het één jaar te betalen, daar ik geen kans zie om in zes maanden een goede zaak te krijgen, maar ben ik dan genoodzaakt tegen mei a.s. 1883, te veranderen natuurlijk, allesbehalve aangenaam voor mij; indien wij al het mogelijke doen en gedaan hebben, om het logement goed aan de gang te krijgen en al ons geld besteed aan Meubelment en moeten in zes weken verdienst opbrengen.

Aan huur *f* 850,00 - Rijksbelastingen *f* 300,00 - Hoofdelijke omslag *f* 30,00 - Huur een warande *f* 25,00 maakt tesamen *f* 1205,00

daarbij niets geen grond om iets te verbouwen nog buiten dienstepersonen en eigen huishouding.

Alzoo kan UE: berekenen dat er wat verdiend moet worden?

Hierop een gunstig antwoord van UE: tegemoed ziende,

blijf ik hoogachtings

Uw Zeer onderdanig Dienaar; J. van Binsbergen

Ruurlo 20 oktober 1881.(...)

Blijkbaar is alles goed gekomen want eerst in 1892 zien wij een nieuwe pachter, de heer J.C. Jansen. Hij had het blijkbaar na een jaar wel gezien - of misschien de Baron wel -

In 1892 is het de bedoeling dat het logement een grote verf en behangbeurt krijgt en dat diverse stucadoorswerken worden uitgevoerd. De heer Enklaar begroot de totale kosten *f* 504,00.

In 1892 wordt ook de schuur verdokt. Dit is het wind en waterdicht maken van het dak door bosjes stro die op een speciale manier geknoopt worden onder de pannen te bevestigen. Het gedeelte dat onder de pan uitstak werd niet afgesneden, omdat de natuur hier op termijn zelf voor zorgde.

Het inschrijven ervoor gebeurde door middel van briefjes die daarna door de hr. Flothuis geopend werden die zijn broodheer op de hoogte stelde van de gunning aan de hr. L.Marsman.

F.Lusink wilde het maken voor *f* 59,10, P.van Wijk voor *f* 49,80, Gerh.Lusink voor *f* 46,98 en L.Marsman voor *f* 45,00. De laagste inschrijver werd zoals in de vorige gevallen het werk gegund.

Op 20 maart 1893 komt Karel Gustaaf Avenarius als uitbater.

In december 1893 wordt er door de heer Enklaar een begroting gemaakt voor een verbouwing van Het wapen van Ruurlo.

• Bij te bouwen badkamer en biljartkamer	<i>f</i> 1736,30
• Verhoogen van het dak, in orde maken van drie kamers boven de zaal met doorlopend balkon en het maken van vijf zolderkamers .	<i>f</i> 2677,50
• Bestrating van het plein voor de schuur en de ruimte tusschen den gevel van het logement en de Dorpsstraat.	<i>f</i> 900,00
• Parketvloer in de gang groot 46 vierkante meter.	<i>f</i> 161,00
De totale raming bedroeg	<i>f</i> 5474,80



Interieur Avenarius 1935

Op 24 januari wordt de uitslag bekend van de aanbesteding van de verbouwing. Er zijn drie aannemers geweest die hebben ingeschreven op de massa; te weten,

1. G.H Klappers	Didam	<i>f</i> 5500,00
2. H.J. te Siepe	Winterswijk	<i>f</i> 5495,00
3. G.J. van Keulen	Borculo	<i>f</i> 5268,00

Er kon ook afzonderlijk op timmer, schilder, loodgieters, mestel, smids en stucadoorswerk worden ingeschreven. Het verschil tussen de massa en de afzonderlijke inschrijvingen bedroeg: Totaal onderdelen *f* 5664,55, totaal massa *f* 5268,00 verschil *f* 396,55.

Nadat er door de heren Enklaar en Flothuis enige inlichtingen waren ingewonnen over de kwaliteit van het door de laagste inschrijver geleverde timmerwerkwerk, gaf de hr. Flothuis aan de Baron te kennen: 00.19 (07)

Enklaar en ik zijn tevreden met den uitslag. De laagste in schrijver blijkt na door mij ingewonnen informatie een goed timmerman te zijn. O.m. heeft hij in 1893 het afgebrande huis van den jood ten Bosch herbouwd tegenover het Wapen van Ruurlo en ook den openbare school te Kilder. Met het oog op de spoed van het werk zou Enklaar wensschen dat U per brief fiat gaaft op het werk.

Hoogachtend heb ik de eer te zijn

Hoogweledele Heer

UE. dienaar

J.Flothuis.

Waar kwam nu die spoed vandaan, een tipje van de sluier wordt opgelicht door de volgende brief;

Ruurlo 3 januari 1894

Hoogwelgeleerde heer!

Teruggekeerd van de reis naar Bingerden, kwam de heer Avenarius hedenavond bij mij aan huis om mij te zeggen, dat hoe bezwarend Uw voorstel hem ook leek, zij toch met het oog op de **belangen** van het Logement meenden Uw voorstel te moeten aannemen de door hen voorgestelde bebouwing niet te doen doorgaan kwam hen, ook mij, achteruitgang van de zaak voor.

De advertentie in de couranten laat ik dus nu doorgaan, en de door mij bestelde afdrucken daarvan zend ik naar de verschillende logementen in de omtrek.

Hoogachtend heb ik de eer te zijn

Hoogwelgeb.Heer

UE. dienstwillige dienaar

J.Flothuis



Foto van Avenarius uit 1948

Het geslacht Avenarius in casu de familie Meilink heeft een dusdanige invloed op het reilen en zeilen van het logement gehad dat het Wapen van Ruurlo al in de eerste jaren na 1900 de naam Avenarius kreeg.

Tot 1957 bleef de familie van Heeckeren eigenaar van het hotel. Na de verkoop ging de familie A.A. Beijer aan het werk als uitbater. In 1960 opgevolgd door de familie v.d.Berg die het tot 1980 beheerden. Hierna ging mevr. M. Merk aan de slag. Na een aantal jaren kwam de kladderin en gebeurde er heel weinig aan het onderhoud.

In 1988 viel het doek.

00.20 (08)

Na jaren leegstand verviel het gebouw heel erg, doch dank zij inspanningen vanuit het gemeentebestuur, met name door taai onderhandelen van wethouder W.Rijkenbarg, kon het geheel aangekocht, en later doorverkocht worden aan W.B.C. uit Winterswijk.

(Even nog kwam er een mevrouw Prakke in beeld die het wel een uitdaging vond, na jaren in de Amsterdamse horeca gewerkt te hebben, om van Avenarius weer een mooi hotel te maken. Zij kocht indertijd allerlei toestanden uit de inboedel. Het heeft echter niet zo mogen zijn. Mevrouw Prakke kreeg de financiering niet rond.)

Avenarius werd grondig opgeknapt en is nu een schitterend restaurant.

De hotelfunctie mag dan op dit moment niet meer bestaan, wie weet wat de toekomst brengt? Avenarius is in elk geval weer herrezen als de Poort van Ruurlo, dit tot groot genoegen van veel inwoners van ons mooie dorp.

We hopen dan ook dat de huidige uitbaters net zo met Ruurlo zullen vergroeien als eens de familie Avenarius.

Door een schenking is Old Reurle in het bezit gekomen van de originele bouwtekeningen van schuur en hotel en het er bij horende handgeschreven én in druk uitgevoerde bestek. Tevens beschrijvingen en brieven waaruit wij dankbaar konden putten. Ook enige originele brieven van de hr. Nicolaus Hartmann, Baumeister uit St. Moritz van 27 februari 1874 en 25 januari 1876 behoren tot het archief van Old Reurle.

Over Avenarius en zijn dependances (o.a voormalig pension De Graaf, villa Drosera en villa Gertrud) is natuurlijk nog veel meer te vertellen. Vele Ruurlo'ers hebben er gewerkt en misschien trekt er nog eens iemand aan de bel met een aardig verhaal. Wij houden ons aanbevolen!



Deel uit het kerstmenu uit 1963

PINKSTERKRONEN VAN RUURLO

De belangstelling voor de broodlevering aan de Muldersfluite is steeds stijgende. Vooral nu men de entourage heeft gewijzigd en er boerendansers en een boerenkapel aan te pas komen, is het een compleet feest geworden op de middag van Hemelvaartsdag.

Het is een gebruik dat nog leeft onder de mensen. Van oudsher misschien een soort offer voor het welslagen van de nieuwe oogst, is het in stand gebleven en ergens toch voelt de boer dat hij het niet kan nalaten. Het is een oud gebruik dat van vader op zoon bleef bestaan en dergelijke dingen hebben vaak een lang leven.

De eigenlijke betekenis wordt niet begrepen, maar het 'old gebroek' blijft bestaan.

Zo is het eigenlijk ook met de Pinksterkronen (tremse). Dertig, veertig jaar geleden zag men ze overal in de Achterhoek. Vorig jaar ben ik nog eens zo hier en daar wezen kijken, maar alleen in de omgeving van Ruurlo waren ze nog aanwezig. Als u op 1^e Pinksterdag naar Ruurlo rijdt en dan de weg neemt bij het kasteel af in de richting Zieu-went of Halle, dan zult u ongetwijfeld nog wel onder een kroon doorrijden. Vorig jaar zag ik op 'Den Bruil' drie stuks. Ook kunt U eens tussen Ruurlo en Barchem kijken. En als u er nog geen gezien hebt, vraag dan daar in de omgeving maar eens. De mensen weten ze wel te hangen. Er staan een paar kinderen onder, die u vragend aankijken. Vergeet niet de jeugd iets te geven. Ze zijn er druk mee geweest en al zijn deze kronen maar een zwakke afspiegeling van wat het vroeger was, ze zijn er tenminste nog.

In die Pinksterkronen is een gedeelte van de vroegere meifeestfolklore ondergedoken. Heidense meifeesten, waaraan de herinnering allang is verbleekt en de attributen zijn verspreid geraakt in Pasen, Hemelvaart en Pinksteren.



Het symbool van de Pinksterkroon is het ontwaken van de natuur. Daarom moet de versiering een wat luchtig karakter dragen, fris en doorzichtig, zoals ook de natuur is in deze tijd van het jaar. Het zijn Zutphense kronen. De klok hangt er denkkelijk niet meer in. Men heeft er een veld van een fiets ingehangen. Och, het is niet meer zoals vroeger, toen al die dingen intenser leefden. De belangstelling en het leven van de mensen van toen was beperkter dan nu. Heden ten dage schijnen we rijker te leven, we hebben meer mogelijk-heden en veel is bereikbaar geworden voor allen. Maar als we niet proberen het leven een zekere zin te geven, zal toch alles vergeefs zijn. Uit de overvloed van het materiele dient ook de geest zich te verheffen. Dan waarderen we ook de simpele Pinksterkronen als een stem uit het verleden.

In het midden van de jaren 70 heeft de Scouting Ruurlo nog een Pinksterkroon opgehangen. Dit was voor zover bekend aan de Barchemseweg.

Bron: Kijken en zien 1 (zwerven door Achterhoek en Westfalen) van J.G.Vos uit 1972.

Krantenartikel van J.G.Vos van 10 juni 1965.

EENS TELDE RUURLO TIEN BOERENSMEDEN.

Neen, een boerensmid bestaat niet meer. De veranderingen in de maatschappij, de ontwikkelingen, de mechanisatie, dat alles heeft er toe bijgedragen dat het, na jarenlang een stervend ambacht te zijn geweest, definitief is verdwenen.

Jan Kerkwijk uit Ruurlo kan het weten. Hij behoort tot hen, die in de eerste tientallen jaren van deze eeuw al het smidsvak uitoefenden. " Er waren toen in Ruurlo tien smeden. Eigenlijk was er in elke buurtschap wel een smid terwijl er ook enkele in het dorp waren. Een smid leefde in hoofdzaak van de boerenklanten. Natuurlijk, ook de dorpelingen moesten bij tijd en wijle een beroep doen op de smid. Als er bijv. een kachelpijp kapot was of wanneer er nieuwe stenen in of een nieuwe mantel om de kachel moest worden gezet. Maar het klantenwerk van de boeren, dat was de dobber waarop de zaak van de smid dreef".

Een paard werd viermaal per jaar beslagen.

Een dikke vijftig jaar geleden had de tractor zijn intrede nog niet gedaan op de boerenbedrijven. Het was alle-maal paardentractie en dat had tot gevolg dat er veel paarden waren en dus veel werk voor een hoefsmid. Zo gemiddeld vier maal per jaar moest de boer met een paard naar de smid. In het voorjaar werd het zomerbeslag opgezet, dat gedurende de zomer nog een keer verlegd moest worden. In de herfst werd het paard voor de winter beslagen. Dat betekende dat het andere ijzers onder kreeg omdat de wegen straks glad konden worden. Ook dat beslag moest gedurende de winter nog een keer bijgesteld worden. Later kwam er verandering in. In het zomer-beslag zaten gaten waarin pinnen konden worden geslagen; pinnen die moesten voorkomen dat het paard last zou krijgen van de gladheid.

Vakwerk werd gewaardeerd.

Wat kostte nu zo'n beslag. Jan Kerkwijk weet zich te herinneren dat hij een paar "vierkant" besloeg, dat wil zeggen, vier ijzers onder sloeg voor een rijksdaalder tot f 3,50. Er was wel eens een smid die onder de prijs ging werken, maar over het algemeen werd vakwerk gewaardeerd en een beunhaas, die onder de prijs moest werken om omzet te krijgen, leverde meestal niet het beste werk.

Bovendien, een boer was er bij gebaat een smid in zijn eigen omgeving te hebben dus hij dacht er niet aan om een uur verder te rijden waar het hoefbeslag twee kwartjes goedkoper was.

Melkrijders waren beste klanten.

In het begin van deze eeuw maakten de smeden de hoefijzers zelf. Later kwamen de fabrieksijzers in zwang, die kant en klaar bij de smid werden afgeleverd, die slechts af en toe een ijzer moesten bijwerken. Hoe minder een paard op de verharde weg kwam, hoe minder de hoefijzers sletten. Goede klanten waren de melkboeren (zij die de melk van de boerderijen naar de fabriek vervoerden).

Een hoefsmid was een vakman doe daarvoor een examen moest afleggen. Zij konden in de oost Achterhoek het vak leren bij Breukink in Lochem, Prinsen in Varsseveld en op de Leostichting in Borculo.

Een opleiding duurde twee winters. Elke zaterdagmiddag moesten de lessen worden gevolgd. Examen werd gedaan aan de Veeartsenijschool in Utrecht.



Hoepels maken om wagenwielen.

Een belangrijk werk dat een boerensmid moest kennen was het leggen van hoepels om houten wagenwielen. In de zomer kroop het hout van de spaken met gevolg dat het houten wiel kleiner werd, terwijl de ijzeren hoepel even groot bleef. Als zo'n hoepel eraf liep, moest er meestal de smid aan te pas komen. Die smid maakte die hoepels zelf. Ook dat was een vak dat je niet zomaar even leerde. Vaak was het ook een werk dat 's avonds moest worden verricht. Maar Jan kerkwijk zegt: "Dat was ook wel eens gezellig. Je hoorde dan nog eens wat nieuws in de smederij terwijl je rustig verder kon werken."

In slappe tijd schoffels maken.

Kachelpijpen maken behoorde ook tot het vak van de smid. Jan kerkwijk weet nog dat die door de smid zelf werden gemaakt. Later werden ze kant en klaar door de fabrieken geleverd. Ook de kachels vergden veel zorg. Boer en dorpling kregen daarmee te maken. Een nieuwe romp om een kachel zetten, dat was een heel karwei. Ook moesten er vaak nieuwe stenen in worden gemetseld.

De boerensmid had duidelijk te maken met seizoenwerk. Wat deed hij in de slappe tijd?

"Dan maakten we bijv. harken en schoffels, die dan later werden verkocht. Ook maakten we klauwduimen, hengsels, klinkstellen en ankerwerk voor nieuwe huizen. Daarmee konden we de onrendabele uren opvullen.

Smid werd tevens fietsenmaker.

Jan Kerkwijk weet ook nog dat, toen de fietsen in opkomst kwamen, iedere smid als het waren ongewild fietsenmaker werd. Het was meer een soort klantenbinding, terwijl ook de extra verdienste welkom was. Later kreeg de smid te maken met allerlei landbouwmachines, waardoor specialisatie ontstond. Maar Jan weet zich nog te herinneren dat in het begin de paarden niet aan het geraas van de machines konden wennen. Menige boer sliep 's nachts niet wanneer hij wist dat hij de andere dag voor het eerst gras ging maaien met zo'n nieuwerwets ding.

De tien boerensmeden in Ruurlo zijn verdwenen, evenals ze verdwenen zijn elders in het land. Enkele zaken bestaan nog wel maar in gewijzigde vorm, zoals een installatiebedrijf, garage, landbouwwerktuigen. Sommige zaken zijn verdwenen omdat er geen opvolger was.

Al met al is het een soort koude sanering geweest, die zonder schokken is verlopen.



Smid Huitink aan de Dorpsstraat

Bron: Artikel uit Achterhoeks Memaralium